

TELESKOP

[□ Naslovnica](#) [Hrvatska](#) [Svijet](#) [Kolumne](#) [Zelena Hrvatska](#)

[Hrvatska, Izdvojeno](#)

**EKSKLUZIVNO: Psihologinja Gordana Buljan Flander:
Davalo se previše prilika biološkim roditeljima koji su
zanemarivali svoju djecu**

objavljeno prije 1 dan Piše [Romana Eibl](#)

□ 1

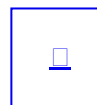
Popularno

[Ugledni
sudac](#)

[upozorava: Ako netko
nema novca i blokiran
je, ne znam kako će taj
išta vratiti u ratama](#)
4 days ago

[“Poštteni Albanac”
Dritan Abazović](#)

U prošlih smo nekoliko tjedana na našem portalu ispričali pet priča u kojima su roditelji-posvojitelji svjedočili vlastitim primjerima iz života zašto su i na koji način njihova posvojena djeca diskriminirana, zašto su i kako zdravstveno, psihološki, emotivno i sigurnosno ugrožena. Pisali smo kako je i zašto zakonodavac propustio zaštititi prava, interese, intimu i osobnost njihove djece, jednako kao ostalih građana, te zašto hrvatske institucije već šestu godinu ignoriraju propust sustava koji je 1100 posvojene djece bacio u zakonski vakuum, kršeći im prava zajamčena Ustavom RH, Temeljnom poveljom EU o ljudskim pravima i Konvencijom UN-a o pravima djeteta. Naime, SDP-ova vladajuća većina usvojila je prije šest godina i danas važeći Obiteljski zakon, kojim djeca posvojenjem automatski stječu pravo na promjenu OIB-a, ali kreatori Zakona zaboravili su ugraditi mogućnost retroaktivne promjene OIB-a djeci posvojenoj po prijašnjim propisima. Radi se o otprilike 1100 djece koja su posvojenjem dobila novi identitet, ali ne i novi OIB.

Zašto je problematičan stari OIB djece s novim identitetom? Zato jer uz sebe veže podatke njihovih bioloških roditelja, a ponajprije zato jer su ti podaci mnogima vidljivi i nezaštićeno kolaju raznim sustavima, zdravstvenim, školskim i policijskim. Iako svi spisi o posvojenju

[odlučuje
o sudbini
Crne
Gore:](#)

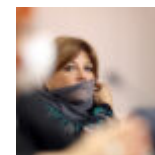
[Europejac, a član
prosrpske koalicije](#)
4 days ago

[Plenković otkrio da mu
je Josipa Rimac slala
SMS poruke: Nestala
memorijaska kartica na
kojoj su bili snimljeni
razgovori s ministrima?](#)
3 days ago

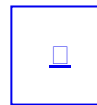

[Najtraženiji političar u
Crnoj Gori zahvaljuje
se jednom Hrvatu:
Teleskop otkriva o
kome je riječ](#)
22 hours ago

[Karolina
Vidović
Krišto](#)

[odgovorila
Jandrokoviću: Donijeli
su odluku kako bi me
prisilili da nosim](#)

nose oznaku službene tajne, bespotrebni ples birokracije i šlamperaj unutar sustava učinio je, uz bitne podatke, vidljivom i činjenicu da je riječ o posvojenoj djeci!?

Kakve posljedice na emotivni, psihološki i socijalni razvoj posvojene djece može ostaviti neprimjereno i prijevremeno suočavanje s ljudima i informacijama iz dijela njihovih života prije posvajanja, kako ih zaštititi i prebroditi traumatična iskustva, te uopće o izazovima odrastanja djece u njihovim novim obiteljima, razgovarali smo sa psihologinjom dr. sc. Gordanom Buljan Flander, čije je praktički cjeloživotno školovanje i usavršavanje te cijeli radni vijek, već 30-ak godina, posvećen radu sa zlostavljanom i zanemaranom djecom.

Zašto posvojena djeca spadaju u jednu od najranjivijih skupina u društvu, te zašto ih još ranjivijima čini dodatna izloženosti da se, zbog nedopustive dostupnosti njihovih starih podataka, na neprimjeren način susretnu sa svojim prošlim životom?

„Djeca koja su posvojena u pravilu su djeca koja su imala vrlo teške rane godine života, koja su preživjela brojna stresna i traumatska iskustva, suočila se s odvajanjem i gubitcima. Mnoga od njih nose dugoročne posljedice, a istovremeno nose prekrasnu otpornost koja nadahnjuje. Iako svako dijete ima pravo da ga sustav i društvo zaštite, za ovu skupinu djece ta bi zaštita trebala biti na posebno visokoj razini, bez obzira na to kakvo je njihovo aktualno emocionalno stanje, jer su sigurno prošla više teškoća i izazova na putu odrastanja nego što bi trebalo proći ijedno dijete. Kad kažete da se susreću sa svojim ‘prošlim životom’, ne bih se složila. Sve je to njihov život, njihov put koji ih je doveo tu gdje su danas. Nije dobro raditi presjek, dijeliti sebe ili život na novi i stari. Niti se ‘starog života’ treba sramiti. Radi se o poštivanju i čuvanju vlastite privatnosti i intime, o osjećaju zdravih granica i osobne kontrole posvojene djece i posvojitelja, koje ću u daljnjem razgovoru nazivati roditeljima jer oni to i jesu, o tome s kim, kada, kako i zašto dijele svoju priču – u svakom slučaju kako oni to žele, a ne kako odluči administracija ili računalo“, kaže prof. dr. sc. Gordana Buljan Flander, koja je, među ostalim, gotovo dva desetljeća ravnateljica Poliklinike za zaštitu djece grada Zagreba.

Nemali broj posvojitelja susreo se, najčešće u bolničkim čekaonicama ili ambulancama, sa starim biološkim podacima svoga djeteta, jer ih je zdravstveni sustav zaveo po podacima na temelju staroga OIB-a, pa sestra proziva dijete po starom prezimenu. Srećom, dijete ne osvješčuje problem, ali roditelji su suočeni s neugodnim pitanjima i nužnim objašnjavanjima pred desecima nepoznatih ljudi, a katkada u takvim delikatnim situacijama zdravstveni radnici nisu baš diskretni. Koliko su takve situacije traumatične za roditelje, a koliko su potencijalno „nezdrave“ za krhki emotivni svijet posvojena djeteta?

[masku](#)

3 days ago

[Dalija](#)

[Orešković jako](#)

[naljutila Plenkovića:](#)

[Umiješao se](#)

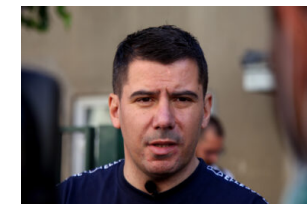
[Jandroković pa joj](#)

[odmah dao opomenu](#)

2 days ago

Izbor urednika

[INTERVJU S](#)

[NIKOLOM](#)

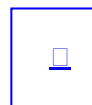
[GRMOJOM:](#)

[Faktograf je](#)

[propagandni alat](#)

[blizak tajkunskoj](#)

[ljevici](#)

„Poznajem mnoge ljude koji su roditeljstvo ostvarili posvojenjem, kao i mnogu djecu koja su posvojenjem stekla obitelj te mogu samo zamisliti koliko bi ih moglo potresti ovo što opisujete. Bespredmetno je raspravljati o tome kako se roditelji tada osjećaju, kao i kako se može osjećati dijete. Vjerujem da je svima jasno da se takve situacije ne smiju događati, da su jako neugodne i da predstavljaju grubo rušenje privatnosti i intime obitelji, a posebno djeteta. Ako je i došlo do administrativnih pogrešaka, koje su uvijek moguće, iz tih pogrešaka sustav treba nešto naučiti i što prije ih ispraviti.“

Jedna majka, među ostalim, nam je ispričala: „Tena je došla u našu obitelj sa navršene četiri godine, kao zanemareno dijete, nije znala ništa, ni što je nebo, ni što je slikovnica, ni bicikl. Bila je gladna pažnje, ljubavi, svega. Prošli smo kroz razne psihološke igraonice, grupne i pojedinačne terapije. Trebala je zacjeljivati traume i procesuirati bivši život. Zbog nehaja države, odnosno vidljivosti njezinih starih podataka koji bi trebali biti tajni, ja godinama strepim hoće li nam sutra netko, pa čak i u najboljoj namjeri, doći na vrata, napraviti nam dar mar i narušiti mome djetetu cijelu ravnotežu.“ Možete nam objasniti kako bi nepripremljeni susret posvojena djeteta s njegovim biološkim roditeljima mogao utjecati na psihološku i emotivnu ravnotežu djeteta, tj. kakve bi posljedice mogao imati na razvoj djeteta i uopće na odnose i ravnotežu u posvojiteljskoj obitelji?

„Biološki roditelji s razlogom nemaju mogućnost pristupa informacijama o djetetu, kao ni samom djetetu. Kad se radi o lišavanju roditeljskih prava, roditelji su u velikoj većini slučajeva pokazali da, osim svojih primarno sniženih roditeljskih kapaciteta, nemaju motivaciju i/ili mogućnost za adekvatnu promjenu, čak ni uz brojne mjere sustava socijalne skrbi. Kao vještakinja u ovim predmetima često primjećujem da se roditeljima davalo i previše prilika, čime su se te iste prilike oduzimale djeci. Dakle, roditelj je s razlogom lišen roditeljskih prava, s razlogom ne može doći do djeteta. Kontakt djeteta s biološkim roditeljem, posebno kada dijete na to ne bi bilo pripremljeno, predstavljalo bi novu traumu, stvaranje dodatnog nepovjerenja u svijet, u odrasle koji su tu da ga štite i u koje je toliko dugo gradilo povjerenje ispočetka. Vjerujem da se mnogi roditelji također ne bi snašli u toj situaciji, da bi ih preplavile emocije i da se ni sami ne bi osjećali sigurno, kao ni podržano od strane sustava.“

Koliko je posvojenom djetetu teže od ostale djece definirati vlastiti identitet, s obzirom da ga određenom dinamikom u određenoj dobi treba upoznavati s informacijama o njegovoj biološkoj obitelji?

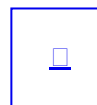
„Traganje za samim sobom, svojim identitetom i njegova izgradnja razvojne su borbe sve djece i adolescenata, a posvojena djeca, naravno, tu su suočena s dodatnim izazovima.“

[Što je zapravo HDZ:](#)
[Zašto se u njemu](#)
[ugodno osjećaju i](#)
[“udbaši” i “ustaše”?](#)

[VELIKO](#)
[ISTRAŽIVANJE](#)
[TELESKOPA: Kako](#)
[su Plenković i](#)
[Milanović nemarom](#)
[i nečinjenjem](#)
[zagorčali život](#)
[stotinama posvojene](#)
[djece](#)

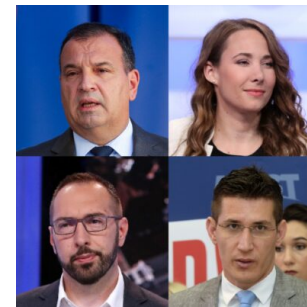
Srećom postoje sjajne udruge u Hrvatskoj, od kojih bih izdvojila Adoptu, s kojom smo surađivali, koje u tom procesu obiteljima budu snažna i prijeko potrebna podrška. Upoznavanje s informacijama o svojoj prošlosti, ako je razvojno primjereno i usklađeno s djetetovim potrebama, predstavlja pomoć i podršku izgradnji vlastitog identiteta. Posebno podcrtavam ovaj dio: *ako je razvojno primjereno i usklađeno s djetetovim potrebama*, što nije uvijek lako procijeniti i ostvariti, no ovakav način, da biološki roditelji nađu dijete po OIB-u, sigurno je neprimjeren, kako za izgradnju djetetova identiteta, tako i za ukupnu dobrobit djeteta.“

Imaju li na emocionalni razvoj djeteta veći utjecaj njegovi roditelji ili djetetova urođena predispozicija?

„U psihologiji su se desetljećima vodile rasprave geni ili okolina, što je važnije. Danas znamo da je važno oboje, sve više istraživanja govori u prilog epigenetici. Najjednostavnije je objasniti na primjeru inteligencije. Ako je genetska predispozicija takva da dijete može imati kvocijent inteligencije od primjerice maksimalno 100, uz neadekvatne uvjete ono može djelovati kao da ima mentalnu retardaciju, a uz poticajne uvjete može završiti fakultet. Dakle, vjerojatno nikad neće biti nuklearni fizičar koji će mijenjati svijet, ali može imati visoko prosječno intelektualno funkcioniranje. Što je dijete mlađe, njegov je mozak više plastičan, tako da okolina ima još važniji i snažniji utjecaj. Međutim, čak i starija djeca, pa i odrasli ljudi (o tome svjedoče uspješne psihoterapije) uz dobre, podržavajuće odnose i stručnu podršku mogu značajno promijeniti kompletan način funkcioniranja, doživljavanja, sliku o sebi, način kako stvaraju i održavaju odnose s prijateljima, partnerima, svojom djecom. Neke psihičke bolesti, koje imaju visoku stopu nasljeđivanja, uopće se ne moraju razviti bez obzira na predispoziciju uz dobre uvjete odrastanja, a isto je tako moguće da osoba koja nema, ili ima vrlo slabu, predispoziciju od njih oboli uslijed visoko stresnih i traumatskih iskustva u životu. Nitko vam, dakle, ne može reći da genetika nije važna, ali ako pitate može li ljubav i poticaji roditelja i okoline, ponekad uz pomoć stručnjaka, preoblikovati emocionalni svijet djeteta, odgovor je da gotovo uvijek može.“

Djeca jedna prema drugima znaju biti vrlo okrutna. Jedna mi je majka posvojiteljica ispričala da žive u malom kvartu, gdje svi o svakome sve znaju, te da njenoj djevojčici znaju vršnjaci u igri vikati: „Tebe tvoja mama ne voli. Ovo nije tvoja prava mama.“ Kako se dijete nosi s takvim situacijama i je li ga moguće i kako zaštititi od njih?

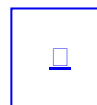
„Zbog ovakvih situacija dodatno je važno da djetetu roditelji kažu istinu o posvojenju prije nego što bi mu neko dijete moglo reći na ovakav način. Tu govorimo o nasilju među djecom, koje zna biti jako okrutno i rašireno je više nego što većina odraslih misli. Po našem istraživanju, svako peto dijete bilo je žrtva nasilja, gotovo svako peto dijete je

[Priprema se veliki udar na Bandića: Plenković ima Beroša, Milanović Tomaševića, a Petrov Troskota ili Mariju Selak Raspudić](#)

[EKSKLUZIVNO: Kako država kažnjava posvojenu djecu s dvostrukim identitetom:](#)

počinitelj nasilja, a gotovo deset posto istodobno su žrtve i počinitelji, s tim da je toj skupini najteže – imaju najlošiju sliku o sebi, probleme s ljutnjom, više razine anksioznosti i depresivnosti. Ako pridodamo i elektroničko nasilje, jasno je da skoro da nema djeteta koje nije bilo uključeno u vršnjačko nasilje, kao žrtva, počinitelj, oboje ili barem promatrač. Svaka od tih uloga jako je važna. Žrtve su često djeca koja su po nečemu drugačija, a to vrijedi i za djecu koja su posvojena, no bez obzira na povod vršnjačkog nasilja, trebamo mu pristupati jednako – zaustaviti ga čim se primijeti. Djecu moramo učiti empatiji, toleranciji i promicati pozitivne vrijednosti, kao i svojim primjerom pokazati da nasilje nije prihvatljivo. Važno je da s djetetom imamo takav odnos u kojem će nam se povjeriti ako doživi tako nešto, da ga tada saslušamo, utješimo i poduzmemo sve moguće korake da se nasilje zaustavi. Bez obzira na sve što djeca dožive izvan obiteljskog doma, lakše će preživjeti, doslovno i emocionalno, kad kod vas imaju sigurnu luku.“

Jesu li i zašto adolescentske godine djeteta najosjetljivije razdoblje u obitelji posvojitelja, jednako za dijete kao i za roditelje?

„Adolescencija je i inače vjerojatno najizazovnije razdoblje roditeljima. Mladi se nastoje odvojiti od roditelja, okreću se vršnjacima, skloni su rizičnom ponašanju, buntu autoritetima, eksperimentiraju s različitim grupama i subkulturama, jednostavno traže i grade svoj identitet. Naravno da adolescentsko razdoblje kod posvojene djece, čiji doživljaj vlastitog identiteta može biti difuzniji, nekad bude više turbulentno, pa je također važno potražiti podršku stručnjaka, koja je često potrebna roditeljima. Sjećam se da mi je jednom majka posvojenog djeteta došla u suzama jer joj je adolescent u žaru svađe rekao da je mrzi i da bi volio da mu nije majka. Ona je to čula kao da ju stvarno mrzi i da žali što ga je ona posvojila. Zapravo, mnogi adolescenti kažu takve rečenice koje bole roditelje. U ovom slučaju to nije imalo nikakve veze s tim što je posvojen, nego s tim što je adolescent. Na to trebamo paziti. Iako je bitno uvažiti sve osobitosti posvojene djece, ne smijemo izgubiti iz vida da su oni prije svega – djeca.“

Možete li apelirati na vlastodršce da što prije nadopune ili Zakon o OIB-u ili Obiteljski zakon, kako bi 1100 posvojene djece, promjenom OIB-a, moglo bolje regulirati svoje identitet i zaštititi svoju osobnost?

„Svi mi stručnjaci koji se bavimo zaštitom djece iz svih sustava možemo apelirati stručnim mišljenjem, sudjelovanjem u medijskim inicijativama, u podršci udrugama. Iz pozicije ravnateljice zdravstvene ustanove ne mogu nadopunjavati zakone, no vjerujem i nadam se da će se priča ovih obitelji čuti i imati svoj odjek.“

Foto: Lana Slivar Dominić/Hina

[Ispovijesti očajnih roditelja](#)

[EKSKLUZIVNO: Kako je potres dodatno pogošao poziciju zaštićenih najmoprimaca. Zašto se umiješao Milanović?](#)

Facebook

Sviđa mi se stranica

<https://teleskop.hr/52846-2>

<https://teleskop.hr/https-teleskop-hr-53083-2>

<https://teleskop.hr/53155-2>

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

Facebook Comments

0 komentara

Sortiranje po: **Najstariji**

Dodajte komentar...

Facebookov dodatak za komentare

33

